

**СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКТИВІЗАЦІЇ
ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ ПРИ ВИРОЩУВАННІ
ВИСОКОЯКІСНОГО ЗЕРНА ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР**

*Курепін В.М.,
старший викладач кафедри
методики професійного навчання
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна*

*Курепін Д.В.,
адміністратор
ТОВ «Роллер Центр»
м. Миколаїв, Україна*

Збирання урожаю – найбільш відповідальний період технології вирощування зернових культур. Головна вимога до проведення цього заходу полягає в тому, щоб зібрати без втрат увесь біологічний урожай та зберегти його високі насіннєві, продовольчі і кормові якості при мінімальних затратах праці і коштів. Цього можна досягти чітким плануванням і високою організацією збиральних робіт[1].

Найбільш травмонебезпечним періодом в сільськогосподарському виробництві є проведення зернозбиральних робіт. Це зумовлено максимальним напруженням, перенасиченістю праці, що приводить до помилкових дій, нехтуванням безпекою та відсутністю належного контролю за безпечним виконанням робіт з боку керівників сільгосппідприємств та інженерно-технічного персоналу, де вони є (на жаль, у реаліях нашого сьогодення утримання інженерно-технічного персоналу не може дозволити собі кожне підприємство).

Відповідальність за охорону праці і безпеку при збиранні урожаю покладається на керівників господарств, організацій, що їх застосовують. Тому роботодавцям в першу чергу необхідно забезпечити виконання певних організаційно-профілактичних заходів для недопущення випадків травмування працюючих на жнивах. Це призначення відповідальних осіб, які будуть координувати роботу підлеглих на протязі всього часу збирання урожаю; проведення інструктажів з охорони праці та пожежної безпеки з усіма працівниками; розробка схем руху транспорту по території з визначенням дозволених та заборонених напрямків руху; ознайомлення всіх водіїв та механізаторів із безпечними маршрутами руху транспортних засобів по території господарств; виділити та обладнати спеціальні місця для відпочинку та харчування працюючих, забезпечити їх миючими засобами та рушниками; та інше.

Великі сільськогосподарські підприємства, фермерські господарства та приватні підприємці виконують сільськогосподарські

роботи і новітньою технікою, і тією, що була в експлуатації у країнах Європи, так і технікою, яка була на експлуатації у колгоспах і яка застаріла як морально, так і фізично.

На жаль питання безпеки праці щодо роботи на тракторах та комбайнах часто залишаються поза увагою роботодавців. Механізатори та інші працівники допускаються до робіт без належного забезпечення спецодягом, спецвзуттям, засобами індивідуального захисту (рукавиці, окуляри, респіратори і т.д.); інструктажі з питань охорони праці проводять інженерно-технічні працівники сільгосппідприємств, які не пройшли відповідне навчання і не мають відповідне посвідчення.

Є проблеми щодо комплектування зернозбиральної техніки необхідним протипожежним устаткуванням та вогнегасниками (техніка, яка морально і фізично застаріла); медичними аптечками для надання першої долікарської допомоги; забезпечення комбайнерів чистками, різакми, щітками, спеціальними крічками для очищення різального апарату, решіт, молотарки та інших робочих органів зернозбиральних комбайнів.

Проблема оснащення - це не причина, а швидше наслідок невірної політики керівниками господарств. Через нестачу коштів у сільськогосподарських підприємств та кризу в країні немає можливості придбати новітню техніку, тому на полях при збиранні урожаю використовується застаріла техніка [1].

Основними шляхами реалізації оптимального варіанту вирішення проблеми забезпечення українських сільськогосподарських виробників якісними та безпечними машинами і обладнанням для збирання урожаю та обробки ґрунту, вирішення проблем безпечної праці є такі:

- проведення технічного переоснащення сільськогосподарської техніки на підприємствах;
- налагодження виробництва сучасних вітчизняних машин і обладнання для обробки ґрунту з вітчизняних комплектуючих;
- створення якісного сервісного обслуговування сільськогосподарської техніки;
- налагодження дієвої системи капітального ремонту та забезпечення її оригінальними запчастинами сільськогосподарської техніки.

Але ж є заходи які не вимагають від господарників якихось значних фінансових, трудових, матеріальних витрат, і в той же час сприяють збереженню життя і здоров'я працюючих, зменшенню матеріальних і моральних збитків. Це правила охорони праці та безпечне виконання робіт.

Перед початком зернозбиральних робіт керівники господарств, фермери повинні зареєструвати зернозбиральні комбайни та іншу техніку, яка залучається до роботи у відповідних державних органах та пройти обов'язковий технічний контроль; перевірити у механізаторів посвідчень на право управління сільськогосподарською технікою, проходження механізаторами медогляду, навчання та інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки; обладнати всі трактори та

автомобілі, які беруть участь у жнивях, справними іскрогасниками; закінчити підготовку токів, зерноочисних комплексів, збирально-транспортних агрегатів, перевірити їх на відповідність вимогам безпеки, не допускати до роботи несправні машини, що не відповідають правилам охорони праці, і закріпити техніку за працівниками.

Крім того необхідно постійно виконувати низку заходів щодо охорони праці та безпечного виконання робіт на протязі всього часу проведення збирання урожаю [2]. Це заборона експлуатації зернозбиральної техніки, агрегатів без захисних кожухів; проведення регульовальних, ремонтних, налагоджувальних робіт та технічного обслуговування сільськогосподарської техніки з дотриманням вимог правил безпеки; заборона знаходження на сільськогосподарській зернозбиральній техніці сторонніх осіб при роботі в полі та інше.

Сучасне сільське господарство достатньо відрізняється від того, яким воно було ще сотню років тому. Найвищий рівень механізації, який сьогодні став нормою в даній галузі, значно перетворив її, на порядки підвищивши продуктивність праці. Але ж в силу економічних та інших причин українські фермери або не можуть собі дозволити регулярно оновлювати парк сільгоспмашин, або вважають за краще використовувати імпортну техніку. Треба зазначити, що нові машини, що виготовляються в Україні мають бути конкурентоспроможними і відповідати вимогам найефективніших машинних технологій майбутнього. Але перевершуватимуть завтрашній рівень зарубіжжя зможуть тоді, коли вони будуть створені на принципово нових способах виконання робочих процесів та відповідати вимогам охорони праці, безпеки та збереження навколишнього середовища, що і є безперечним.

Література:

1. Мілаєва І.І. Тенденції розвитку сільськогосподарської техніки в Україні / І.І. Мілаєва // Праці Таврійського державного агротехнологічного університету. – 2013. – Вип. 13, Т. 6. – С. 272–276.

2. Горбунова К.М., Курепін В.М. Комплексна безпека підприємств, як складова системи управління: зб. наук. праць Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова. І Всеукраїнська наукова конференція. Миколаїв: Торубара В.В., 2018. С. 22-24.